

“Groen is niet alleen maar om het mooie plaatje, maar voor duurzaamheid”

Bert van Helvoirt

voormalig directeur-eigenaar Van Helvoirt

Groenprojecten

(sinds kort overgenomen door de Eijk Groep)

Hoe ziet jouw ideale stad eruit?

Mijn ideale stad is een stad waar je je fijn voelt. Afhankelijk van je gemoedstoestand moet je er rust kunnen vinden, of juist mensen ontmoeten. De stad moet dus heel veel verschillende plekken hebben, geen eenheidsworst zijn. Als ik een vakantiewoning zoek, heb ik soms zin in een rustig huisje in het groen, maar soms ook een met moderne architectuur in een drukke stad. Tokyo is een mooi voorbeeld van een stad met daarbinnen dat contrast. Het ene moment zit je tussen de wolkenkrabbers, en om de hoek is een groene oase waar een oude mevrouw met een gietertje met volle aandacht water staat te geven. Dat gevoel van een stad met menselijke maat krijg ik ook bij Little C in Rotterdam.

Lees verder op de volgende pagina

De stad van de toekomst is zeker groener dan nu. Maar we moeten wel zin en onzin uit elkaar houden. Niet groen alleen maar om het mooie plaatje, het moet wel echt met duurzaamheid te maken hebben. En laten we het zo inrichten en onderhouden dat we met de natuur meewerken. Een wijze Japanner zei ooit: wie hard werkt, begrijpt de natuur niet. En als ik dan kijk naar de hoeveelheid mensen die we beschikbaar hebben om die groene stad te onderhouden, lijkt me dat ook een punt van belang.

Wat zijn de belemmeringen om tot een groene stad te komen?

We hebben altijd al geroepen: groen is goed. Maar we konden dat eigenlijk niet bewijzen. Nu, na 10 tot 20 jaar onderzoek op allerlei gebied, is bewijs overtuigend voorhanden, maar moet het nog in alle systemen en regelgeving terecht komen. Ik ben van oorsprong technicus, werktuigbouwkundige, en dan ben je gewend om een machine te bedenken om één probleem effectief op te lossen. Maar de natuur bestaat niet uit één probleem, en een boom is geen machine. Die boom vervult meer dan één functie en heeft heel veel baten. Dat maakt hem lastiger te beoordelen, een boom draagt vele beetjes bij aan tal van functies. Er zijn dus nieuwe beslissings- en financieringsmethodes nodig.

Ook is er nog meer bewustwording nodig. Wij hebben als hoveniers jarenlang alle blaadjes uit tuinen en parken geharkt of geblazen. Die gingen dan wel naar onze compostering, dus dat vonden we al heel duurzaam. Maar toen we zo'n 15 jaar geleden gingen nadenken over cradle-to-cradle, bedachten we dat het eigenlijk gek is, waarom laten we die blaadjes – ofwel nutriënten – niet daar? Dan moeten we borders zo aanleggen dat het blad daar kan blijven. Sommige klanten staan daarvoor open, maar lang niet allemaal. We hebben nog een weg te gaan met het netheidssyndroom. Ook een uitdagend punt is dat de kosten voor aanleg en beheer vaak uit verschillende potjes moeten komen. Dan wordt bij de aanleg in de aanbesteding voor de laagste prijs gekozen, maar daardoor worden er keuzes gemaakt die in het beheer vaak veel duurder uitpakken. Als je het echt anders wilt doen, moet je andere spelregels bedenken.

Hoe kun je de groene stad bevorderen?

Ik denk dat het een combinatie is van onder andere inspiratie, kennisontwikkeling en sturing. Regelgeving helpt zeker. Waterretentiedaken zouden er nooit gekomen zijn als gemeenten geen regels hadden gemaakt dat je bijvoorbeeld 60 mm water moet bergen. Meer kennis van de waarde van groen bevordert slimme afwegingen voor een groene stad. Door ecosystemediensten goed in beeld te brengen en in een soort *balanced score card* onder te brengen, kun je duurzame keuzes maken die aansluiten bij wat je

als organisatie belangrijk vindt. Wat voor kennisontwikkeling ook helpt, is evalueren. We hebben bijvoorbeeld 20 jaar geleden een dementievriendelijke tuin aangelegd. Wat bleek: hij functioneerde niet zoals beoogd. Er was een interne verbouwing geweest en bewoners konden niet meer makkelijk in de tuin komen. Daar hebben we geleerd dat het niet alleen om een goed tuinontwerp, realisatie of onderhoud gaat, maar dat je ook de organisatie mee moet nemen in de veranderingen die een tuin teweegbrengt. En we hebben geleerd hoe wij als hoveniers ook bij konden dragen aan het zorgproces. We hebben in 2013 een stichting opgericht om onderzoek en praktijk dicht bij elkaar te brengen. Uit een van de onderzoeken naar belemmerende factoren voor het gebruik van de tuin bleek ook iets tussen de oren van verzorgenden te zitten. Want wat bleek: als ze dezelfde handelingen met cliënten buiten doen in plaats van binnen, kregen ze het gevoel dat ze hun collega's in de steek lieten. Sindsdien weten we dat we daar rekening mee moeten houden en betrekken we er bestuurders en zorgmanagers bij. Een goede aanpak daarvoor is het werken in co-creatie. Ook tijdens de aanleg kunnen we activiteiten programmeren. Door mensen zo te betrekken kunnen ze ook mede-eigenaarschap voelen voor de tuin.

Wat moet er gebeuren?

Er moet heel veel tegelijkertijd gebeuren. De schaal en snelheid die eigenlijk nodig is voor de belangrijke transitie waar we in zitten, begrijpen we denk ik nog maar half. En ook nu we wel de urgentie zien om in beweging te komen, is het nog lastig. De benodigde technieken en wetgeving zijn soms nog niet voorhanden, kijk maar naar de energietransitie. Een voorbeeld die ons als branche zal raken is de wateropgave. En dan vooral het tekort aan water. Want er is geen groene stad zonder water. Het is natuurlijk te gek dat het water dat in een gebouw gebruikt wordt, allemaal naar het riool gaat. Een deel is prima bruikbaar voor groen. Dat vraagt om nieuwe technieken, maar ook nieuwe normen en wetgeving. Ik zou graag bij willen dragen aan die versnelling. Hoe? Daar ga ik me komende maanden in verdiepen. Ik zal dan in een nieuwe rol mijn passie, kennis en expertise voor een groenere wereld in gaan zetten.

Bert van Helvoirt

*voormalig directeur-eigenaar Van Helvoirt Groenprojecten
(sinds kort overgenomen door de Eijk Groep)*
